

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē yuddhakāṇḍē

॥ caturthaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ caturthaḥ sargaḥ ॥

śrīrāmaprabhṛtibhiḥ saha vānarasainyasya prasthānaṃ
sāgarataṭē nivēśāśca

śrutvā hanūmatō vākyam
yathāvadanupūrvaśaḥ |
tatō'bravīnmahātējā
rāmaḥ satyaparākramaḥ ॥ 6.4.1 ॥

yannivēdayasē laṅkāṃ
purīm bhīmasya rakṣasaḥ |
kṣipramēnāṃ vadhiśyāmi
satyamētaḍ bravīmi tē ॥ 6.4.2 ॥

asmin muhūrtē sugrīva
prayāṇamabhirōcaya |
yuktō muhūrtē vijayē
prāptō madhyam divākaraḥ ॥ 6.4.3 ॥

sītāṃ hṛtvā tu tad yātu
kvāsau yāsyati jīvitaḥ |
sītā śrutvābhiyānaṃ mē

āśāmēśyati jīvitē |
jīvitāntē'mṛtaṃ sprṣṭvā
pītvāmṛtamivāturaḥ || 6.4.4 ||

uttarāphālgunī hyadya
śvastu hastēna yōkṣyatē |
abhiprayāma sugrīva
sarvānīkasamāvṛtāḥ || 6.4.5 ||

nimittāni ca paśyāmi
yāni prādurbhavanti vai |
nihatya rāvaṇaṃ sītā -
mānayaīśyāmi jānakīm || 6.4.6 ||

upariṣṭāddhi nayanam
sphuramāṇamimam mama |
vijayaṃ samanuprāptaṃ
śaṃsatīva manōratham || 6.4.7 ||

tatō vānararājēna
lakṣmaṇēna supūjitaḥ |
uvāca rāmō dharmātmā
punarapyarthakōvidaḥ || 6.4.8 ||

agrē yātu balasyāśya
nīlō mārgamavēkṣitum |
vṛtaḥ śatasahasrēṇa
vānarāṇāṃ tarasvinām || 6.4.9 ||

phalamūlavatā nīla
 śītakānanavāriṇā |
 pathā madhumatā cāśu
 sēnāṃ sēnāpatē naya || 6.4.10 ||

dūṣayēyurdurātmānaḥ
 pathi mūlaphalōdakam |
 rākṣasāḥ pathi rakṣēthā -
 stēbhyastvaṃ nityamudyataḥ || 6.4.11 ||

nimnēṣu vanadurgēṣu
 vanēṣu ca vanaukaśaḥ |
 abhiplatyābhipaśyēyuh
 parēṣāṃ nihitaṃ balam || 6.4.12 ||

yattu phalgu balaṃ kiñcit
 tadatraivōpapadyatām |
 ētaddhi kṛtyaṃ ghōraṃ nō
 vikramēṇa prayujyatām || 6.4.13 ||

sāgaraughanibhaṃ bhīma -
 magrānīkaṃ mahābalāḥ |
 kapisimhāḥ prakarṣantu
 śataśō'tha sahasraśaḥ || 6.4.14 ||

gajaśca girisaṅkāsō
 gavayaśca mahābalaḥ |
 gavākṣaścāgratō yātu
 gavāṃ dṛpta ivarṣabhaḥ || 6.4.15 ||

yātu vānaravāhinyā
 vānaraḥ plavatām patih |
 pālayan dakṣiṇaṃ pārsva -
 mṛṣabhō vānararṣabhaḥ || 6.4.16 ||

gandhahastīva durdharṣa -
 starasvī gandhamādanaḥ |
 yātu vānaravāhinyāḥ
 savyaṃ pārsvamadhiṣṭhitaḥ || 6.4.17 ||

yāsyāmi balamadhyē'haṃ
 balaughamabhiharṣayan |
 adhiruhya hanūmanta -
 mairāvatamivēśvaraḥ || 6.4.18 ||

aṅgadēnaiṣa saṃyātu
 lakṣmaṇaścāntakōpamaḥ |
 sārvabhaumēna bhūtēśō
 draviṇādhipatiryathā || 6.4.19 ||

jāmbavāṃśca suṣēṇaśca
 vēgadarśī ca vānaraḥ |
 ṛkṣarājō mahābāhuḥ
 kuṣiṃ rakṣantu tē trayah || 6.4.20 ||

rāghavasya vacaḥ śrutvā
 sugrīvō vāhinīpatiḥ |
 vyādidēśa mahāvīryō
 vānarān vānararṣabhaḥ || 6.4.21 ||

tē vānaragaṇāḥ sarvē
 samutpatya mahaujasaḥ |
 guhābhyaḥ śikharēbhyaśca
 āśu pupluvirē tadā || 6.4.22 ||

tatō vānararājēna
 lakṣmaṇēna ca pūjitaḥ |
 jagāma rāmō dharmātmā
 sasainyō dakṣiṇāṃ diśam || 6.4.23 ||

śataiḥ śatasahasraiśca
 kōṭibhiścāyutairapi |
 vāraṇābhaiśca haribhi -
 ryayau parivṛtastadā || 6.4.24 ||

taṃ yāntamanuyāntī sā
 mahatī harivāhinī |
 hr̥ṣṭāḥ pramuditāḥ sarvē
 sugrīvēṇāpi pālitāḥ || 6.4.25 ||

āplavantaḥ plavantaśca
 garjantaśca plavaṅgamāḥ |
 kṣvēlantō ninadantaśca
 jagmurvaiḥ dakṣiṇāṃ diśam || 6.4.26 ||

bhakṣayantaḥ sugandhīni
 madhūni ca phalāni ca |
 udvahantō mahāvṛkṣān
 mañjarīpuñjadhāriṇaḥ || 6.4.27 ||

anyōnyam sahasā dr̥ptā
 nirvahanti kṣipanti ca |
 patantaścōtpatantyanyē
 pātayantyaparē parān || 6.4.28 ||

rāvaṇō nō nihantavyaḥ
 sarvē ca rajanīcarāḥ |
 iti garjanti harayō
 rāghavasya samīpataḥ || 6.4.29 ||

purastādr̥ṣabhō nīlō
 vīraḥ kumuda ēva ca |
 panthānaṃ śōdhayanti sma
 vānarairbahubhiḥ saha || 6.4.30 ||

madhyē tu rājā sugrīvō
 rāmō lakṣmaṇa ēva ca |
 balibhirbahubhirbhīmai -
 rvṛtaḥ śatrunibarhaṇaḥ || 6.4.31 ||

hariḥ śatabalirvīraḥ
 kōṭibhirdaśabhirvṛtaḥ |
 sarvāmēkō hyavaṣṭabhya
 rarakṣa harivāhinīm || 6.4.32 ||

kōṭīśataparivāraḥ
 kēsarī panasō gajaḥ |
 arkaśca bahubhiḥ pārśva -
 mēkaṃ tasyābhirakṣati || 6.4.33 ||

suṣēṇō jāmbavāṃścaiva
 ṛkṣairbahubhirāvṛtau |
 sugrīvaṃ purataḥ kṛtvā
 jaghanaṃ saṃrarakṣatuḥ || 6.4.34 ||

tēṣāṃ sēnāpatirvīrō
 nīlō vānarapuṅgavaḥ |
 sampatan plavatāṃ śrēṣṭha -
 stad balaṃ paryavārayat || 6.4.35 ||

darīmukhaḥ prajāṅghaśca
 jambhō'tha rabhasaḥ kapiḥ |
 sarvataśca yayurvīrā -
 stvarayantaḥ plavaṅgamān || 6.4.36 ||

ēvaṃ tē hariśārdulā
 gacchanti baladarpitāḥ |
 apaśyanta giriśrēṣṭhaṃ
 sahyaṃ giriśatāyutam || 6.4.37 ||

sarāṃsi ca suphullāni
 taṭākāni varāṇi ca |
 rāmasya śāsanam jñātvā
 bhīmakōpasya bhītavat || 6.4.38 ||

varjayan nāgarābhyaśāṃ -
 stathā janapadānapi |
 sāgaraughanibhaṃ bhīmaṃ
 tad vānarabalaṃ mahat || 6.4.39 ||

niḥsasarpa mahāghōraṃ
 bhīmaghōṣamivārṇavam |
 tasya dāsarathēḥ pārśvē
 śūrāstē kapikuñjarāḥ || 6.4.40 ||

tūrṇamāpupluruḥ sarvē
 sadaśvā iva cōditāḥ |
 kapibhyāmuhyamānau tau
 śuśubhātē nararṣabhau || 6.4.41 ||

mahadbhyāmiva saṃsprṣṭau
 grahābhyāṃ candrabhāskarau |
 tatō vānararājēna
 lakṣmaṇēna supūjitaḥ || 6.4.42 ||

jagāma rāmō dharmātmā
 sasainyō dakṣiṇāṃ diśam |
 tamaṅgadagatō rāmaṃ
 lakṣmaṇaḥ śubhayā girā || 6.4.43 ||

uvāca paripūrṇārthaṃ
 pūrṇārthapratibhānavān |
 hṛtāmavāpya vaidēhīṃ
 kṣipraṃ hatvā ca rāvaṇam || 6.4.44 ||

samṛddhārthaḥ samṛddhārthā -
 mayōdhyāṃ pratiyāsyasi |
 mahānti ca nimittāni
 divi bhūmau ca rāghava || 6.4.45 ||

śubhāni tava paśyāmi
 sarvāṇyēvārthasiddhayē |
 anuvāti śivō vāyuh
 sēnāṃ mṛduhitaḥ sukhaḥ || 6.4.46 ||

pūrṇavalgusvarāścēmē
 pravadanti mṛgadvijāḥ |
 prasannāśca diśaḥ sarvā
 vimalaśca divākaraḥ || 6.4.47 ||

uśanā ca prasannārci -
 ranu tvāṃ bhārgavō gataḥ |
 brahmarāśirviśuddhaśca
 śuddhāśca paramarṣayaḥ |
 arcīṣmantaḥ prakāśantē
 dhruvaṃ sarvē pradakṣiṇam || 6.4.48 ||

triśaṅkurvimalō bhāti
 rājarṣiḥ sapurōhitaḥ |
 pitāmahaḥ purō'smāka -
 mikṣvākūṇāṃ mahātmanām || 6.4.49 ||

vimalē ca prakāśētē
 viśākhē nirupadravē |
 nakṣatraṃ paramasmāka -
 mikṣvākūṇāṃ mahātmanām || 6.4.50 ||

nairṛtaṃ nairṛtānāṃ ca
 nakṣatramatipīḍyatē |

mūlō mūlavatā spr̥ṣṭō
dhūpyatē dhūmakētunā || 6.4.51 ||

sarvaṃ caitad vināśāya
rākṣasānāmupasthitam |
kālē kālagṛhītānāṃ
nakṣatraṃ grahapīḍitam || 6.4.52 ||

prasannāḥ surasāścāpō
vanāni phalavanti ca |
pravānti nādhikā gandhā
yathartukusumā drumāḥ || 6.4.53 ||

vyūḍhāni kapisainyāni
prakāśantē'dhikaṃ prabhō |
dēvānāmiva sainyāni
saṅgrāmē tārakāmayē |
ēvamārya samīkṣyaitat
prītō bhavitumarhasi || 6.4.54 ||

iti bhrātaramāśvāsya
hr̥ṣṭaḥ saumitrirabravīt |
athāvr̥tya mahīm kṛtsnāṃ
jagāma harivāhinī || 6.4.55 ||

ṛkṣavānaraśārdūlai -
rnakhadraṃṣṭrāyudhairapi |
karāgraiścaraṇāgraiśca
vānarairuddhataṃ rajaḥ || 6.4.56 ||

bhīmamantardadhē lōkaṃ
nivārya savituḥ prabhām |
saparatavanākāśaṃ
dakṣiṇāṃ harivāhiniḥ || 6.4.57 ||

chādayantī yayau bhīmā
dyāmivāmbudasantatiḥ |
uttarantyāśca sēnāyāḥ
satataṃ bahuyōjanam || 6.4.58 ||

nadīsrōtāṃsi sarvāṇi
sasyandurvīparītavat |
sarāṃsi vimalāmbhāṃsi
drumākīrṇāṃśca parvatān || 6.4.59 ||

samān bhūmipradēśāṃśca
vanāni phalavanti ca |
madhyēna ca samantācca
tiryak cādhaśca sāviśat || 6.4.60 ||

samāvṛtya mahīm kṛtsnāṃ
jagāma mahatī camūḥ |
tē hr̥ṣṭavadanāḥ sarvē
jagmurmārutaramhasaḥ || 6.4.61 ||

harayō rāghavasyārthē
samārōpitavīkramāḥ |
harṣaṃ vīryaṃ balōdrēkān
darśayantaḥ parasparam || 6.4.62 ||

yauvanōtsēkajād darpād
 vividhāṃścakruradhvani |
 tatra kēcid drutaṃ jagmu -
 rutpētuśca tathāparē || 6.4.63 ||

kēcit kilakilāṃ cakru -
 rvānarā vanagōcarāḥ |
 prāsphōṭayaṃśca pucchāni
 sannijaghuḥ padānyapi || 6.4.64 ||

bhujān vikṣipyā śailāṃśca
 drumānanyē babhañjirē |
 ārōhantaśca śṛṅgāṇi
 girīṇāṃ girigōcarāḥ || 6.4.65 ||

mahānādān pramuñcanti
 kṣvēḍāmanyē pracakrirē |
 ūruvēgaiśca mamṛdu -
 rlatājālānyanēkaśaḥ || 6.4.66 ||

jṛmbhamāṇāśca vikrāntā
 vicikrīḍuḥ śilādrumaiḥ |
 tataḥ śatasahasraiśca
 kōṭibhiśca sahasraśaḥ || 6.4.67 ||

vānarāṇāṃ sughōrāṇāṃ
 śrīmatparivṛtā mahī |
 sā sma yāti divārātraṃ
 mahatī harivāhinī || 6.4.68 ||

prahr̥ṣṭamuditāḥ sarvē
 sugrīvēṇābhipālitāḥ |
 vānarāstvaritā yānti
 sarvē yuddhābhinandinaḥ |
 pramōkṣayiṣavaḥ sītāṃ
 muhūrtaṃ kvāpi nāvasan || 6.4.69 ||

tataḥ pādapasambādhaṃ
 nānāvanasamāyutam |
 sahyaparvatamāsādyā
 vānarāstē samāruhan || 6.4.70 ||

kānanāni vicitrāṇi
 nadīprasravaṇāni ca |
 paśyannapi yayau rāmaḥ
 sahyasya malayasya ca || 6.4.71 ||

campakāṃstilakāṃścūtā -
 naśōkān sinduvārakān |
 tiniśān karavīrāṃśca
 bhañjanti sma plavaṅgamāḥ || 6.4.72 ||

aṅkōlāṃśca karañjāṃśca
 plakṣanyagrōdhapādapān |
 jambūkāmalakān nīpān
 bhañjanti sma plavaṅgamāḥ || 6.4.73 ||

prastarēṣu ca ramyēṣu
 vividhāḥ kānanadrumāḥ |

vāyuvēgapracalitāḥ

puṣpairavakiranti tān || 6.4.74 ||

mārutāḥ sukhasaṃsparśō

vāti candanaśītalaḥ |

ṣaṭpadairanukūjadbhi -

rvanēṣu madhugandhiṣu || 6.4.75 ||

adhikaṃ śailarājastu

dhātubhistu vibhūṣitaḥ |

dhātubhyaḥ prasṛtō rēṇu -

rvāyuvēgēna ghaṭṭitaḥ || 6.4.76 ||

sumahadvānarānīkaṃ

chādayāmāsa sarvataḥ |

giriprasthēṣu ramyēṣu

sarvataḥ samprapuṣpitāḥ || 6.4.77 ||

kētakyāḥ sinduvārāśca

vāsantyaśca manōramāḥ |

mādhavyō gandhapūrṇāśca

kundagulmāśca puṣpitāḥ || 6.4.78 ||

ciribilvā madhūkāśca

vañjulā bakulāstathā |

rañjakāstilakāścaiva

nāgavr̥kṣāśca puṣpitāḥ || 6.4.79 ||

cūtāḥ pāṭalikāścaiva

kōvidārāśca puṣpitāḥ |

muculindārjunāścaiva

śiṃśapāḥ kuṭajāstathā || 6.4.80 ||

hintālāstiniśāścaiva

cūrṇakā nīpakāstathā |

nīlāsōkāśca saralā

aṅkōlāḥ padmakāstathā || 6.4.81 ||

prīyamāṇaiḥ plavaṅgaistu

sarvē paryākulīkṛtāḥ |

vāpyastasmin girau ramyāḥ

palvalāni tathaiva ca || 6.4.82 ||

cakravākānucaritāḥ

kāraṇḍavaniṣēvitāḥ |

plavaiḥ krauñcaiśca saṅkīrṇā

varāhamṛgasēvitāḥ || 6.4.83 ||

ṛkṣaistarakṣubhiḥ siṃhaiḥ

śārdūlaiśca bhayāvahaiḥ |

vyālaiśca bahubhirbhīmaiḥ

sēvyamānāḥ samantataḥ || 6.4.84 ||

padmaiḥ saugandhikaiḥ phullaiḥ

kumudaiścōtpalaistathā |

vārijairvividhaiḥ puṣpai

ramyāstatra jalāśayāḥ || 6.4.85 ||

tasya sānuṣu kūjanti

nānādvijagaṇāstathā |

snātvā pītvōdakānyatra
jalē krīḍanti vānarāḥ || 6.4.86 ||

anyōnyaṃ plāvayanti sma
śailamāruhya vānarāḥ |
phalānyamṛtagandhīni
mūlāni kusumāni ca || 6.4.87 ||

babhañjurvānarāstatra
pādapānāṃ madōtkaṭāḥ |
drōṇamātrapramāṇāni
lambamānāni vānarāḥ || 6.4.88 ||

yayuh pibantaḥ svasthāstē
madhūni madhupiṅgalāḥ |
pādapānavabhañjantō
vikarṣantastathā latāḥ || 6.4.89 ||

vidhamantō girivarān
prayayuh plavagarṣabhāḥ |
vrkṣēbhyō'nyē tu kapayō
nadantō madhu darpitāḥ || 6.4.90 ||

anyē vrkṣān prapadyantē
prapibantyapi cāparē |
babhūva vasudhā taistu
sampūrṇā haripuṅgavaiḥ |
yathā kamalakēdāraiḥ
pakvairiva vasundharā || 6.4.91 ||

mahēndramatha samprāpya
 rāmō rājīvalōcanaḥ |
 ārurōha mahābāhuḥ
 śikharaṃ drumabhūṣitam || 6.4.92 ||

tataḥ śikharamāruhya
 rāmō daśarathātmajaḥ |
 kūrmamīnasamākīrṇa -
 mapaśyat salilāśayam || 6.4.93 ||

tē sahyaṃ samatikramya
 malayaṃ ca mahāgirim |
 āsēdurānupūrvyēṇa
 samudraṃ bhīmaniḥsvanam || 6.4.94 ||

avaruhya jagāmāśu
 vėlāvanamanuttamam |
 rāmō ramayatāṃ śrēṣṭhaḥ
 sasugrīvaḥ salakṣmaṇaḥ || 6.4.95 ||

atha dhautōpalatalāṃ
 tōyaughaiḥ sahasōtthitaiḥ |
 vėlāmāsādyā vipulāṃ
 rāmō vacanamabravīt || 6.4.96 ||

ētē vayamanuprāptāḥ
 sugrīva varuṇālayam |
 ihēdānīm vicintā sā
 yā naḥ pūrvamupasthitā || 6.4.97 ||

ataḥ paramatīrō'yaṃ
 sāgaraḥ saritāṃ patih |
 na cāyamanupāyēna
 śakyastaritumarṇavaḥ || 6.4.98 ||

tadihaiva nivēśō'stu
 mantraḥ prastūyatāmiha |
 yathēdaṃ vānarabalaṃ
 paraṃ pāramavāpnuyāt || 6.4.99 ||

itīva sa mahābāhuḥ
 sītāharaṇakarśitaḥ |
 rāmaḥ sāgaramāsādyā
 vāsamājñāpayat tadā || 6.4.100 ||

sarvāḥ sēnā nivēśyantāṃ
 vēlāyāṃ haripuṅgava |
 samprāptō mantrakālō naḥ
 sāgarasyēha laṅghanē || 6.4.101 ||

svāṃ svāṃ sēnāṃ samutsrjya
 mā ca kaścit kutō vrajēt |
 gacchantu vānarāḥ śūrā
 jñēyaṃ channaṃ bhayaṃ ca naḥ || 6.4.102 ||

rāmasya vacanaṃ śrutvā
 sugrīvaḥ sahalakṣmaṇaḥ |
 sēnāṃ nivēśayat tīrē
 sāgarasya drumāyutē || 6.4.103 ||

virarāja samīpasthaṃ
 sāgarasya ca tad balam |
 madhupāṇḍujalaḥ śrīmān
 dvitīya iva sāgaraḥ || 6.4.104 ||

vēlāvanamupāgamyā
 tatastē haripuṅgavāḥ |
 niviṣṭāśca paraṃ pāraṃ
 kāṅkṣamāṇā mahōdadhēḥ || 6.4.105 ||

tēṣāṃ niviśamānānāṃ
 sainyasannāhaniḥsvanaḥ |
 antardhāya mahānāda -
 marṇavasya praśuśruvē || 6.4.106 ||

sā vānarāṇāṃ dhvajinī
 sugrīvēṇābhipālitā |
 tridhā niviṣṭā mahatī
 rāmasyārthaparābhavat || 6.4.107 ||

sā mahārṇavamāsādyā
 hr̥ṣṭā vānaravāhinī |
 vāyuvēgasamādhūtaṃ
 paśyamānā mahārṇavam || 6.4.108 ||

dūrapāramasambādhaṃ
 rakṣōgaṇaniṣēvitam |
 paśyantō varuṇāvāsaṃ
 niṣēdurhariyūthapāḥ || 6.4.109 ||

caṇḍanakragrāhaghōraṃ
 kṣapādaḥ divasakṣayē |
 hasantamiva phēnaughai -
 rnr̥tyantamiva cōrmibhiḥ || 6.4.110 ||

candrōdayē samudbhūtaṃ
 praticandrasamākulam |
 caṇḍānilamahāgrāhaiḥ
 kīrṇaṃ timitimiṅgilaiḥ || 6.4.111 ||

dīptabhōgairivākīrṇaṃ
 bhujāṅgairvaruṇālayam |
 avagāḍhaṃ mahāsattvai -
 rnānāśailasamākulam || 6.4.112 ||

sudurgaṃ durgamārgaṃ ta -
 magādhamaśurālayam |
 makarairnāgabhōgaiśca
 vigādhā vātalōlitāḥ |
 utpētuśca nipētuśca
 prahr̥ṣṭā jalarāśayaḥ || 6.4.113 ||

agnicūrṇamivāviddhaṃ
 bhāsvarāmbumahōragam |
 surārinilayaṃ ghōraṃ
 pātālaviṣayaṃ sadā || 6.4.114 ||

sāgaraṃ cāmaraprakhya -
 mambaraṃ sāgarōpamam |

sāgaram cābaram cēti
nirviśēṣamadrśyata || 6.4.115 ||

samprktaṁ nabhasāpyambhaḥ
samprktaṁ ca nabhō'mbhasā |
tādṛgrūpē sma drśyētē
tārāratnasamākulē || 6.4.116 ||

samutpatitamēghasya
vīcimālākulasya ca |
viśēṣō na dvayōrāsīt
sāgarasyāambarasya ca || 6.4.117 ||

anyōnyairahatāḥ saktāḥ
sasvanurbhīmaniḥsvanāḥ |
ūrmayaḥ sindhurājasya
mahābhērya ivāambarē || 6.4.118 ||

ratnaughajalasannādam
viṣaktamiva vāyunā |
utpatantamiva kruddham
yādōgaṇasamākulam || 6.4.119 ||

dadrśustē mahātmānō
vātāhatajalāśayam |
anilōddhūtamākāśē
pravalāntamivōrmibhiḥ || 6.4.120 ||

tatō vismayamāpannā
harayō dadrśuḥ sthitāḥ |

bhrāntōrmijālasannādam

pralōlamiva sāgaram || 6.4.121 ||

*|| ityārṣe śrīmadrāmāyaṇe vālmikīye ādikāvyē
yuddhakāṇḍe caturthaḥ sargaḥ ||*